

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 27. marca 2012

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Dobrý deň, všetkých vás pekne vítam na dnešnej tlačovej konferencii Národnej banky Slovenska k strednodobej predikcii P1Q-2012, chcela by som vás hneď na začiatku poprosiť o dodržanie embarga do skončenia tlačovej konferencie, keďže TA3 nám nejde naživo, a rada by som privítala a zároveň predstavila pána guvernéra Jozefa Makúcha a pani generálnu riaditeľku odboru menovej politiky, pani Renátu Konečnú, ktorí vám predstavujú strednodobú predikciu. Nech sa páči, pán guvernér.

Jozef Makúch, guvernér Národnej banky Slovenska

Dobre, ďakujem pekne, takže marcová strednodobá predikcia označená ako P1Q-2012 bola zostavená v období nezvyšovania neistoty na finančných trhoch a postupnej stabilizácie očakávaní v eurozóne. Zároveň však došlo k ďalšiemu zníženiu nášho zahraničného dopytu. Z domácej časti ekonomiky bola strednodobá prognóza ovplyvnená na jednej strane zverejnenými priaznivými údajmi o vývoji ekonomiky Slovenska v poslednom štvrtroku minulého roka. Na strane druhej však začalo dochádzať k nepriaznivému vývoju na trhu práce. V dôsledku uvedených faktorov nebolo potrebné pristúpiť tak ako pri predchádzajúcich predikciách k výraznejšiemu prehodnoteniu vývoja ekonomiky ako celku, ako aj cenového vývoja. Preto pri základných ukazovateľoch makroekonomického vývoja bolo možné zotrvať na hodnotách blízkyh decembrovej strednodobej predikcie. K pôvodným aj aktuálnym odhadom Národnej banky Slovenska sa tak začínajú približovať aj predikcie ostatných inštitúcií. Zverejnené údaje o ekonomickom raste Slovenska za štvrtý štvrtrok 2011 boli výrazne nad očakávaniami z predchádzajúcej predikcie, je to najmä v oblasti exportu a investícií. Výraznejší rast exportov a následne vysoký príspevok čistého exportu predstavovali hlavný impulz do rastu hrubého domáceho produktu, pričom však nekorešponovali s výhľadom zahraničného dopytu. Je možné sa však domnievať, že na vývoj exportu s časovým posunom začne v tomto roku vplývať nižší dopyt zo strany obchodných partnerov Slovenskej republiky, ktorý je zrejmý z prehodnotenia rastu eurozóny, ako aj globálnej ekonomiky v predikcii Európskej centrálnej banky. Dynamický rast investícií v štvrtom štvrtroku by nemal pokračovať v tomto roku kvôli čiastočnému sprísňovaniu úverových štandardov, v ďalšom období by sa mali vyvíjať v súlade s rastom ekonomiky. V roku 2012 by sa mala domáca spotreba ešte čiastočne tmiť, v ďalšom období by sa malo tempo jej rastu zrýchliť. Rast ekonomiky by tak mal byť postupne založený viac na raste domáceho dopytu ako na zahraničnom dopyte. Trh práce by sa mal v horizonte prognózy ustáliť. Postupne sa vytvorí priestor aj pre vytváranie nových pracovných miest a pre zníženie nezamestnanosti, avšak počas tohto roka by vysoká miera nezamestnanosti mala pretrvávať. V súvislosti s pomalým ekonomickým rastom, s nižším rastom cien agrokomodít a poklesom regulovaných cien plynu by sa mala inflácia v tomto

a nasledujúcom roku naďalej spomaľovať a ku koncu horizontu prognózy stabilizovať. Na záver mi dovoľte konštatovať, že v aktuálnej predikcii hrubého domáceho produktu pretrvávajú riziká smerom nadol v celom horizonte predikcie a to najmä v súvislosti s potrebou fiškálnej konsolidácie nielen v eurozóne, ale aj v Slovenskej republike. Ďalším rizikom je aj možné sprísňovanie úverových podmienok doma aj v zahraničí s dopadom do zahraničného dopytu a tvorby investícií v Slovenskej republike. Riziká v cenovom vývoji sú prevažne prorastové, najmä vplyvom vyššej zahraničnej inflácie a vyšších cien energií. Riziko môže predstavovať aj očakávané konsolidačné úsilie, ak by sa uskutočňovalo na príjmovej strane cez vyššie nepriame dane. Avšak čiastočne môže byť tlmené slabším domácim dopytom a horším vývojom na trhu práce. Ďakujem vám za pozornosť.

Renáta Konečná, generálna riaditeľka odboru menovej politiky

Takže prvé úvodné informácie – ako vždy naša strednodobá predikcia je vždy založená na rovnakých technických predpokladoch ako predikcia eurosystému, to znamená, predikciu, ktorú Európska centrálna banka zverejnila začiatkom marca, na rovnakých technických predpokladoch sme založili aj našu predikciu, to znamená, že sú to údaje k termínu uzávierky k 16. februáru. Čo sa týka miery neistoty, tak konštatujeme, že stále pretrváva, ale v porovnaní so situáciou, keď sme robili predikciu v decembri, je miernejšia. Naš základný scenár, ktorý dnes zverejníme, je založený na postupnej stabilizácii finančných trhov a hlavne na oživovaní následnom globálnom dopytu. Rovnako sme pristupovali a pristupujeme k predchádzajúcim predikciám. Čo je nové, horizont predikcie bol predĺžený do roku 2014 a čo máme ešte nové - zmenili sme text strednodobej predikcie. Zmenili sme jeho štruktúru, je tam viac zaujímavejších grafov, snažili sme sa, aby text bol ľahšie čitateľný, uvidíte, keď si ho prečítate, a takisto sme posunuli aj termín zverejnenia. Čiže nebude celý text zverejnený na webovej stránke dnes poobede, ale až zajtra doobeda okolo 10. hodiny. Dnes zverejníme tabuľkovú prílohu, zverejníme príhovor a takisto zverejníme túto prezentáciu. Čo sa týka technických predpokladov, to znamená, čo sme mali nové, na čom bola naša marcová predikcia založená: v prvom rade sú to vyššie ceny energií, či už v dolárovom alebo v eurovom vyjadrení. Takto vyzerajú úrovne pre rok 2012 až 2014. Sú zhruba o 10 dolárov na barel vyššie, ako sme mali v decembrovej predikcii. V eurovom vyjadrení je ten rozdiel výraznejší z dôvodu slabšieho výmenného kurzu. Ďalej čo sme mali k dispozícii - zahraničný dopyt, ktorý bol slabší, ako sme mali v decembri. Ten slabší zahraničný dopyt súvisel s prehodnotením smerom nadol globálneho rastu ekonomiky, ale aj rastu eurozóny a tým pádom aj nášho hlavného obchodného partnera. V podstate takúto predikciu zverejnila Európska centrálna banka, je vidieť na rok 2012, sa opätovne posunula smerom k nižším úrovniam, v štvrtom kvartáli sa prepadla o tri desatiny, za celý rok 2012 sa očakáva rozpätie od -0,5 od 0,3 so stredom intervalu -0,1. Je vidieť, že v roku 2013 sa očakáva oživenie rastu v eurozóne, aj keď na mierne nižšej úrovni, ako sa očakávalo v decembri. Ďalej čo sme mali k dispozícii, bol rýchlejší cenový vývoj. Rovnako keď si pozrieme intervaly pre harmonizovaný index spotrebiteľských cien v eurozóne, pre rok 2012 sa tento interval posunul smerom nahor, spodná hranica sa nachádza nad 2 %, očakáva sa, že

priemerná inflácia v eurozóne by sa mala v roku 2012 nachádzať nad 2 %, dôvodom je rýchlejší rast energií a potravín. V roku 2013 sa očakáva spomalenie inflácie s tým, že to súvisí s odoznením efektov rýchlejšieho vývoja cien energií. Ďalej s čím sme do istej miery uvažovali, bolo aj avizované možné sprísnenie úverových štandardov. Všetky tieto faktory, ktoré som doteraz hovorila, z hľadiska našej makroprognózy dali by sa charakterizovať ako nepriaznivé, ale čo sa týka ekonomického sentimentu v rámci eurozóny, tak ten sa začal stabilizovať a postupne pravdepodobne obracať do pozitívnejšieho teritória, či už je to sentiment eurozóny, alebo je to sentiment samotného Nemecka – a vývoj sentimentu súvisí s vývojom priemyselnej produkcie. Čiže toto bol pozitívny faktor, s ktorým sme s našou predikciou počítali. To boli externé faktory, ktoré sme mali nové k dispozícii, a čo sme mali nové z domácej ekonomiky, čo ovplyvnilo vývoj našej predikcie: tak v prvom rade to bol vývoj v štvrtom kvartáli. Tento vývoj našej ekonomiky, či už na medzioročnej báze, alebo na medzikvartálnej báze bol výrazne pozitívnejší, ako sme očakávali. Dôvodom je vývoj investícií, rovnako na medzioročnej, ako na medzikvartálnej báze, a výrazne rýchlejší rast exportu. S tým ale, že pri detailnejšej analýze vývoja našej ekonomiky v štvrtom kvartáli nám vyplynulo niekoľko jednorazových faktorov, ktoré sa týkali len štvrtého kvartálu a nebudú sa s najväčšou pravdepodobnosťou opakovať v roku 2012. Tieto jednorazové faktory boli tak vo vývoji investícií, ako aj vo vývoji importov. V dôsledku výrazne nižšej úrovne a dynamiky importov došlo v štvrtom kvartáli k prorastovému vplyvu čistého exportu a predpokladáme, že tento vývoj dovozov súvisel s neistotou, ktorú pociťovali producenti, a mal by sa v roku 2012 vývoj importov výraznejšie zrýchľovať. To znamená, že štvrtý kvartál – veľký jeho vplyv, ktorý by mohol platiť pre rok 2012, bol jednorazového charakteru, a preto ten vplyv sme do roku 2012 nepreniesli celý. Ďalej čo bolo priaznivé, bol vývoj priemyselnej produkcie, ale z mesačných indikátorov nám nevyplýva úplne jednoznačný obraz pozitívny. S tým, že index priemyselnej produkcie dosiahol v januári výraznú pozitívnu dynamiku, dôvodom je predovšetkým sektor energetiky. Čo sa týka ekonomického sentimentu, ten sa spomalil a dôvodom je vývoj sentimentu v priemysle, čo bolo ale priaznivejšie, je výraznejší rast tržieb v maloobchode, čo by na jednej strane mohlo signalizovať postupné oživovanie v konečnej spotrebe, ale môže to súvisieť aj s povianočnými výraznejšími nákupmi ako v rovnakom období minulého roka. Čo máme ako negatívnu informáciu, sú signály z trhu práce, nakoľko v januári z mesačných ukazovateľov bol zrejmy prepád zamestnanosti. Čiže signály z mesačných údajov nie sú jednoznačné, niektoré sú pozitívnejšie, niektoré negatívnejšie. A tým sa dostávam k celkovému zhrnutiu našej predikcie, vzhľadom na to, že sme mali k dispozícii tak pozitívne, ako aj niektoré negatívne faktory, obzvlášť je to mierne pomalší vývoj nášho zahraničného dopytu, tak kombináciou týchto faktorov je možné konštatovať, že nebolo potrebné výraznejšie zmeniť a prehodnotiť našu predikciu, či už v oblasti rastu HDP alebo inflácie. A vyzerá to graficky takto: pre rok 2012 predikcia HDP je na mierne nižšej úrovni, vidíte tu nižší prírastok spotreby domácností, domácnosti zvyšujú mieru úspor, pociťujú neistotu, je to vidieť aj v indikátoroch, pociťujú neistotu, to znamená, spotreba, ktorú bolo vidieť aj v štvrtom kvartáli, bola veľmi slabá a toto sa nám prenieslo aj do roku 2012.

Ďalej, informácie o nižšom zahraničnom dopyte sa nám takisto preniesli do vývoja exportov a je to vidieť aj tu, vo vývoji čistého exportu. Čo sa týka roku 2013, tam došlo tiež len k veľmi miernemu prehodnoteniu, dôvodom je predovšetkým konečná spotreba domácností, nakoľko vidíme momentálne a aj v štvrtom štvrtroku sa horšie vyvíja trh práce, tak je predpoklad, že domácnosti neobnovia v takom rozsahu konečnú spotrebu, ako sme si pôvodne mysleli. A takisto aj v investíciách sa môžu prejaviť prísnejšie úverové podmienky. Prvýkrát máme zverejnený rast HDP v roku 2014, ten by sa za tých predpokladov, ktoré máme k dispozícii, mal hýbať nad 4 %. Tu sú čísla: čiže HDP 2,1, v decembri sme mali 2,3, nazvala by som to iba technická korekcia, v roku 2013 sme stále 3,1, nad 3 %, 4,2 rast HDP v roku 2014. Inflácia je bez výraznejších zmien, na jednej strane sú to rýchlejšie ceny energií, na druhej strane v marci očakávame pokles cien plynu a nižší spotrebiteľský dopyt by nám mal tmiť niektoré zložky inflácie, čiže v tomto roku 2,9 priemer, na budúci rok 1,9, v 2014. 2 %. Zamestnanosť - vzhľadom na aktuálny vývoj sme revidovali smerom nadol – 0,2, v tomto roku 0,7 s postupným oživovaním ekonomiky v budúcom roku a 0,9 v roku 2014. V súvislosti s aktuálnym vývojom sme revidovali aj vývoj kompenzácií a aj napriek nižšiemu zahraničnému dopytu, ale výrazne vyššej úrovni exportu kvôli štvrtému kvartálu došlo aj k revízii bežného účtu. Dostávam sa k rizikám, každá predikcia má svoje riziká a samozrejme aj tá naša, základným rizikom, ako už spomínal pán guvernér, v reálnej ekonomike je to smerom nadol. Rasty ekonomiky nad 3 – 4 % v rokoch 2013 a 2014 môžu byť ovplyvnené fiškálnou konsolidáciou, ktorá by mala prebiehať v eurozóne a tým pádom ovplyvniť náš zahraničný dopyt, ale samozrejme bude prebiehať aj u nás. Dopad do HDP bude závisieť od rozsahu, od potrebného rozsahu tejto fiškálnej konsolidácie a od jej štruktúry. Tieto informácie zatiaľ nemáme k dispozícii, keď ich budeme mať, tak budeme schopní povedať a vykvantifikovať mieru tohto rizika. Ďalším negatívnym rizikom – zatiaľ sa situácia s dlhovou krízou stabilizovala, dúfajme, že to tak zostane, a čo sa týka inflácie, prevládajú riziká smerom nahor. Sú to predovšetkým ceny energií a môže to byť dovezená inflácia a ak sa budú zvyšovať nepriame dane v krajinách eurozóny, alebo to môže byť aj naša domáca inflácia, ak bude rozhodnutie, že sa pôjde aj cez príjmovú stránku a cez zvyšovanie daní. Tieto riziká vyjadrené graficky v rámci inflácie je vidieť, je posunutá smerom nahor v strednodobom horizonte. A ešte mi dovoľte na záver v podstate porovnanie, kde sa nachádzame my s našou predikciou v porovnaní s niektorými ostatnými inštitúciami. Tak ako sa prehĺbovala dlhová kríza a zvyšovala miera neistoty, tak všetky inštitúcie, či už sme to Národná banka alebo ministerstvo financií, alebo Európska komisia, alebo analytici, tu je minimum a maximum z ich predikcií, postupne sme všetky inštitúcie znižovali, rast ekonomiky na rok 2012. V decembri sme my publikovali rast ekonomiky na úrovni 2,3 %, boli sme výraznejšie nad všetkými inštitúciami, niektoré ešte pokračovali v zhoršovaní výhľadu aj v tomto roku. Po zverejnení niektorých mesačných indikátorov ako aj štvrtého kvartálu sa v podstate ten trend otočil a my sme zotrvali na úrovni blízkej našej decembrovej predikcii a ostatné inštitúcie sa v podstate k našej predikcii začínajú približovať, takže to, čo sme zverejnili v decembri vyzeralo byť

ako dobrá predikcia tým, že v podstate teraz nám ju jednotlivé indikátory dokázali potvrdiť. Ďakujem za pozornosť.

pani Onuferová, denník Sme

Pán guvernér, aj pani Konečná, vy ste spomenuli ako riziko pre rast našej ekonomiky, ak by sa tá fiškálna konsolidácia robila na príjmovej stránke, konkrétne hovoríte o nepriamych daniach. Môžete to bližšie rozviesť, či máte na mysli konkrétne DPH, spotrebné dane, majetkové dane – ktorú z týchto daní alebo skupín daní by ste považovali za najviac rizikové? A ešte sa chcem opýtať na takú technickú otázku: pokiaľ ide o nejaký pesimistický scenár, s akým rastom ekonomiky pri teda tomto scenári rátate v tomto roku? Ďakujem.

Renáta Konečná, generálna riaditeľka odboru menovej politiky

Ďakujem. Nemáme na mysli žiadne konkrétne dane, ale keď sa pozrieme na krajiny eurozóny, je možnosť robiť fiškálnu konsolidáciu, či na príjmovej, či na výdavkovej strane. My netušíme, ktorú stranu a v akom rozsahu si nová vláda zvolí. To znamená, že je tu isté riziko, že pôjde aj cez príjmovú stránku, cez nepriame dane. My nehovoríme, že to tak bude, ani cez ktoré dane, ale to riziko tu proste existuje. To znamená, že nemali sme na mysli žiadne konkrétne dane, len ak by išli cez nepriame dane, mohlo by sa to prejaviť vo vývoji inflácie, a preto tam máme to riziko smerom nahor. Nevypracovávali sme, čo sa týka scenára, tentoraz žiaden scenár, nakoľko miera neistoty, ktorú sme výrazne pociťovali v decembri, sa v predikcii zmiernila, čiže nemali sme potrebu vypracovávať nič iné v porovnaní s tým, čo bolo v decembri.

pani Onuferová, denník Sme

Ešte ma zaujíma váš názor na bankovú daň, je už zrejmé, pán Fico sa nejať tým, že konsolidácia bude postavená aj na vyšších príjmoch, ktoré chce získať z bankového sektora. Ako vy sa pozeráte na tento zámer? Alebo do akej miery je ešte únosné zvyšovanie trebárs bankového odvodu alebo dane z príjmov pre niektoré banky? Ďakujem.

Jozef Makúch, guvernér Národnej banky Slovenska

Takže ak dovoľíte, pokiaľ ide o bankovú daň, ja by som počkal, pokiaľ bude vláda konštituovaná, keď zverejní svoj program a keď prejde z možno ešte čiastočne kampaňovitej rétoriky na rétoriku realizačnú. Takže pokladám za predčasné hodnotiť tie vyjadrenia, ktoré sú v týchto dňoch. Pokiaľ ide o bankovú daň ako takú, takže platí stále stanovisko Národnej banky v tom, že banková daň nie je dobré riešenie tak, ako je urobená, čiže je to riešenie, ktoré má pomerne veľa rizík, hlavne v oblasti korporátnych vkladov, kde ani tak nemáme obavy z toho, že sa náklady premietnu do ceny produktov, pretože tam samozrejme pôsobí trh, ale skôr máme obavy z toho, že niektoré korporátne vklady môžu zo Slovenska odísť v rámci korporácií bankových, ktoré sú tu, do niektorých iných štátov, kde tieto

obmedzenia pre korporátne vklady nie sú. V tomto vidíme najväčšie riziko, ani nie v tej sadzbe a v tom, pretože samotný výber dane z korporátnych vkladov je rádovo zanedbateľných, je to 50 pri súčasnej sadzbe odhadovaných miliónov do 100 miliónov, pri sadzbe, ktorá bola spomenutá, ale neviem či sa a v akej miere premietne do skutočného programu vládneho, pretože tej dani sa totiž dá vyhnúť aj tým, že sa zníži jej základňa tým, že korporátne vklady v rámci skupiny zostanú, to je neregulovateľné, je voľný pohyb kapitálu. Dôsledok je, že sa zhorší potom koeficient vkladov a úverov, čo znamená, že banky budú musieť, aby znovu dosiahli koeficient, ktorý je požadovaný a obvyklý, pristúpiť k takzvanému deleveraging-u, to znamená znižovať objem aktív, keďže im klesne objem pasív. S dopadom opäť nie na veľké korporáty, pretože v korporátnych zdrojoch zostanú tieto peniaze v rámci týchto bánk, ale s dopadom na slovenských podnikateľov, ktorí nemajú možnosť sa financovať medzinárodne. Je to pomerne široký, ale berte to do istej miery špekulatívny pohľad na vec, pretože naozaj nevieme, ako bude vôbec postupovať nová vláda, pretože ešte nebola ani vymenovaná, čiže žiadne hodnotenie nemá v súčasnosti nejaký zmysel ani objektívny základ. Ďakujem pekne.

Rado Tomek, Bloomberg

Vy ste hovorili, že tá fiškálna konsolidácia znamená riziko pre rast. Sú aj také úvahy, že tá situácia v eurozóne sa svojim spôsobom ukludňuje. Nenastal čas zmeniť ten fokus trošku práve z toho úplne prísneho zamerania na znižovanie rozpočtových deficitov na práve na stimulovanie rastu? A to by som sa vás pán guvernér chcel spýtať, že či to je niečo, kde vy vidíte aj úlohu pre Európsku centrálnu banku, či Európska centrálna banka urobila dosť pre to, aby sa ten rast stimuloval, pretože „you cannot shrink your way out of the recession“ a či teda existuje šanca na nejaký ďalší rate-cut. A vlastne vaši kolegovia hovoria, že to najhoršie z tej dlhovej krízy je už za nami, zdieľate vy osobne tento názor?

Jozef Makúch, guvernér Národnej banky Slovenska

Takže ďakujem za v podstate koreferát, zakončený otáznikom. Bolo tam viacero rovín, takže by tu vznikla debata na dlhšiu dobu. Pokúsim sa aspoň tie hlavné veci zachytiť a odpovedať. Fiskálna konsolidácia ako určité riziko a možnosť prorastovej politiky - je tu fiskál kompakt, na ktorom sa dohodli predsedovia vlád a ministri financií. Nie je ešte všade odsúhlasený, ale berie ho aj slovenská nastupujúca vláda ako záväzok a tie vyjadrenia sú z tohto hľadiska silné. Je veľká snaha v roku 2013 dodržať záväzok 3 %. Čiže nevidím tu priestor na nejakú diskusiu, či má zmysel to dodržať a robiť nejakú inú prorastovú politiku, pretože v tomto je sentiment veľmi silný a sankcie veľmi pravdepodobné, čiže myslím, že je to nad rámec nejakej debaty. Treba to dodržať a prorastové stimuly hľadať v rámci dodržania požiadaviek Fiscal Compact, to by bola jedna časť odpovede. Druhá časť odpovede, pokiaľ ide o politiku v ECB a možnú prorastovosť politiky v ECB vzhľadom na to, že sú pozitívne signály - môj názor je nezmenený od toho, ktorý som prezentoval minulý týždeň vašim kolegom vo Frankfurte, čiže - áno sú tu veľmi pozitívne alebo pozitívne údaje, avšak tieto údaje sú

zatiaľ za veľmi krátke obdobie, čiže by som nerobil z nich nejaké zásadné závery o turning-point a podobne, čiže už bude len dobre - prestala recesia. Naopak situáciu pokladám stále za veľmi krehkú a je potrebné počkať, aby sa pozitívny vývoj potvrdil za dlhšie časové obdobie. Čiže keď k nejakej debate o prípadnej zmene menovej politiky Európskej centrálnej banky príde, tak musíme mať istotu, že ide naozaj o trend, nie o nejakú chvíľkovú volatilitu, aj keď pre nás príjemnú a pozitívnu. Takže neočakávam v krátkodobom horizonte nejaké zásadné a radikálne prehodnocovanie, pretože nie je na to zatiaľ dostatočne dlhý časový dôvod, skôr by som to videl tak. A samotná menová politika Európskej centrálnej banky je stále hodnotená ako akomodatívna, čiže prorastová, čiže tam opäť nevidím nejaký veľký dôvod, skôr sme často kritizovaní práve za jej prorastovosť. Ďakujem pekne.

Sean Carney, Dow Jones

Dobrý den, zase minulý týden ECB nekoupila dluhopisy státní, já bych chtěl vás se zeptat, jestli už jako ty nestandardní kroky už pomalu končí nebo jestli ECB nechá dveře otevřené na další koupě dluhopisů a možná a další ty půjčky bankám. Děkuji.

Jozef Makúch, guvernér Národnej banky Slovenska

Ďakujem pekne, v podstate zopakujem to, čo som odpovedal pánovi Tomekovi. Na to, aby sme definitívne vyhlasovali nejaké závery, nemáme ešte dostatok dôvodov, pretože tie pozitívne veci, ktoré vnímame a máme z nich radosť, sú ešte veľmi krátkodobé, potrebujeme, aby sa potvrdili z minimálne strednodobého hľadiska. Čiže je potrebné nechať si nástroje pripravené, keby ich bolo prípadne potrebné použiť, keby sa nepotvrdili tieto pozitívne signály v budúcnosti. Ďakujem.

Martin Šanta, Reuters

Ja by som nadviazal na obidvoch kolegov. Vy ste povedali, že tá stála menová politika je v tej akomodatívnej fáze, prorastovej, vy ste už urobili tú svoju časť. Čiže ECB urobila už z vášho pohľadu dostatočné množstvo opatrení na to, čo bolo potrebné urobiť počas krízy alebo by mala ECB ešte niečo extra? A prípadne, samozrejme tu je teraz debata, alebo prípadne prichádza čas na debatu, kedy začať s takzvanou exit strategy, či ste s ňou začali, prípadne kedy si ju plánujete začať a ako sa pozeráte na problematiku tejto exit stratégie z vašich neštandardných, tých non-standard measures, ktoré ste zaviedli?

Jozef Makúch, guvernér Národnej banky Slovenska

Takže opäť tretí krát zopakujem - vzhľadom na súčasný vývoj, Európska centrálna banka nepokladá za potrebné robiť niečo extra. Čiže to, čo Európska centrálna banka urobila, pokladá za dostatočné. Preto sa ani neuvažuje v súčasnosti s nejakou treťou tranžou 3-ročného LTRO. Pokiaľ sa situácia bude vyvíjať tak, ako sa vyvíja, nebude na to naozaj žiaden dôvod. Pokiaľ ide o druhú otázku, populárnu exit strategy, vždy keď sa nejaký nástroj zavádza, zároveň sú pripravené aj metódy, akým spôsobom

ten nástroj, keď nebude potrebný, prestať používať. Čiže exit strategy nie je niečo, čo teraz sa začína diskutovať alebo podobne, vždy keď niečo robíme, zároveň vieme, čo budeme robiť, keď to nebude potrebné ďalej používať - to je k exit strategy. A kedy konkrétne kroky bude potrebné urobiť, kedy nastane tá situácia, opäť jednak potrebujeme vidieť, že tá situácia sa zlepšuje trendovo, to je prvá vec. A druhá vec, zopakujem to, čo pred týždňom, pán Draghi má exkluzívne právo, pán prezident Európskej centrálnej banky vám to na svojej pravidelnej mesačnej tlačovej konferencii oznámi, čo určite urobí, keď príde ten čas. Ďakujem.

Martin Šanta, Reuters

Čiže tá debata o tej exit strategy ešte nebola odštartovaná v rámci Governing Councilu, a vy ani neočakávate nejakú ďalšiu - teda tretí LTRO, teda 3-ročný – teda boli tam dve, tretí neočakávate?

Jozef Makúch, guvernér Národnej banky Slovenska

Pokiaľ sa nezmenia podmienky, neočakávam. Pokiaľ ide o debatu, opäť zdôrazňujem, že vždy, keď sa nejaký produkt zavádza, musí byť zavádzaný komplexne vrátane stratégie, ako od neho odísť. Čiže vždy exit strategy začína vtedy, keď zavádzanie nejakého produktu začína. Čiže exit strategy nie je nejaká kampaň, ale nejaký prirodzený proces, ktorý pokračuje kontinuálne, od zavedenia nejakého produktu až po jeho ukončenie.

Marek Mašura, Televízia TA3

Dobrý deň, napriek tomu, že už aj kolegyni ste povedali, že teda k bankovým daniam a podobným veciam nemá zmysel sa nejako vo veľkom vyjadrovať, keďže ešte nie je to na papieri, teda s výnimkou novinárskeho. Chcel by som sa predsa len opýtať na rovnú daň, aspoň vo všeobecnosti - čo si myslíte teda o úvahách zrušiť, čo by to znamenalo pre našu ekonomiku, prečo je podstatné ju zachovať alebo nie?

Jozef Makúch, guvernér Národnej banky Slovenska

Pokiaľ ide o samotný systém daňový, naozaj niet čo hodnotiť momentálne, niet sa k čomu vyjadrovať a neviem ani či centrálna banka bude pokladať niekedy za potrebu vyjadrovať sa k politickým rozhodnutiam, nie je to naozaj naša parketa. Ďakujem.

redaktorka

Ja sa predsa len pokúsím ešte raz opýtať. Pán guvernér - aká konsolidácia verejných financií by podľa vás bola rozumná? Pýtam sa z ekonomického pohľadu.

Jozef Makúch, guvernér Národnej banky Slovenska

Keďže nevieme, aká bude, nemáme ani možnosť hovoriť aká bude, nebude rozumná - a opäť nie som si istý, či je pre nás priestor, aby sme hodnotili politické kroky. Uvidíme aká bude kooperácia s novým ministrom financií, určite mu naše názory sa budeme snažiť včas a dostatočne zreteľne hovoriť, ale či to budeme hovoriť verejne, skôr myslím, že nie.

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Dobre, takže už nikto nemá žiadne otázky. Ja vám veľmi pekne ďakujem, že ste prišli, zároveň ruším embargo a teda len zopakujem, čo už hovorila pani generálna riaditeľka, že zajtra okolo desiatej bude celý pdf súbor k predikcii na našej webovej stránke. Ďakujem pekne.

Jozef Makúch, guvernér Národnej banky Slovenska

Ďakujem pekne aj ja, dovidenia.